

» ut in imo lecto assiderent, neque iter fecit, nisi ut vehiculo anteirent, aut circa adquirent » (α).

Πρὸ ὀφθαλμῶν δὲ πάντοτε ἔχοντες οἱ γονεῖς ὅτι φύλακες καὶ οἰκονόμοι ὄντες τῆς ἱερᾶς τῶν παιδῶν αὐτῶν παρακαταθήκης, μέλλουσι ποτε ν' ἀπαιτηθῶσι μεγάλας εὐθύνας, καὶ ἐνθυμούμενοι τὸ ἐν τῇ θείᾳ Γραφῇ μνημονευόμενον Ὀλιθερὸν παράδειγμα τοῦ ἀρχιερέως Ἡλίου (β), οὐδαμῶς οὐδέποτε ὀφείλουσι ν' ἀμελήσωσι τοῦ, εἴπερ τι καὶ ἄλλο, σοφοῦ καθήκοντος τῆς τῶν τέκνων αὐτῶν ἀγωγῆς καὶ παιδείας. Ἡ δὲ ὠφέλεια τῆς μετὰ ζήλου καὶ προθυμίας ἐκπληρώσεως τοῦ καθήκοντος τούτου δὲν εἶναι μικρά, δὲν εἶναι μόνον μερικὴ, δὲν περιορίζεται μόνον εἰς τὸν στενὸν κύκλον τῶν γονέων καὶ τῆς οἰκογενείας, τῆς ὁποίας εἰς ἁρμονίαν καὶ ἀγλαΐσμον καὶ βέκτρον τοῦ γήρους ἀποβαίνουσιν οἱ καλῶς παιδαγωγηθέντες νεανίαι, ἀλλ' εἶναι μεγάλη, εἶναι κοινὴ, εἰς τὸν εὐρύτατον κύκλον τῆς κοινωνίας καὶ τῆς πολιτείας ἐκτεινομένη. Ἡ πατρίς δὲν δύναται νὰ ὑπάρξῃ ἄνευ ἐλευθερίας· οὔτε ἡ ἐλευθερία, ἄνευ ἀρετῆς· οὔτε ἡ ἀρετὴ, ἄνευ πολιτῶν· ἃς μορφώσωμεν πολίτας ἀξίους, καὶ θέλωμεν ἔχει ταῦτα πάντα. Καὶ οἱ μὲν γονεῖς ἃς ἀγωνίζονται τὸν καλὸν τοῦτον ἀγῶνα ἰδίᾳ, ἐξ αὐτῆς τῆς ἀπαλῆς ἡλικίας τοὺς παῖδας εἰς αὐτὸν προαλείφοντες καὶ προακούντες· οἱ δὲ διδάσκαλοι καὶ καθηγηταί, οὕτω προπαρασκευαζομένους παραλαμβάνοντες τοὺς νεανίας, εἰς τελειοτέρας καὶ αὐτοὶ ἐγγυμνάζοντες ἀσκήσεις, ἃς ὁδηγῶσι τούτους εἰς τὸ τέρμα τοῦ ἀγῶνος, ἵνα ἐπαξίως κομίσωνται τὸν τῆς παιδείας καὶ ἀρετῆς ἀμαράντινον στέφανον. Τότε πάντως εὐγενεστάτους θέλωμεν δρέπεσθαι τοὺς τοῦ πανεπιστημίου τούτου καρπούς.

FEHNGERICHTE

Ἦτοι τὰ κατὰ τὸν μεσαιῶνα ποινικὰ δικαστήρια τῆς Γερμανίας.

—ο—

Τὰ δικαστήρια ταῦτα κατὰ πολλὰ ἰδιάζοντα, ὃν ὁ κύριος καὶ ἀρχικὸς σκοπὸς τῆς συστάσεως ἔστιν ἀκριβῶς ἀγνωστος (*), ἦσαν κυρίως δικαστήρια ποινικὰ τῆς Γερμανίας κατὰ τὸν μεσαιῶνα,

(α) Sueton. in vit. August. c. LXIV.

(β) Βασιλ. Α'. 6'. 12 καὶ ἐφεξ. δ'.

(*) Πολλοὶ φρονεῖσιν ὅτι τὰ Fehengerichte ἐκινήθησαν ὑπὸ Καρόλου τοῦ Μεγάλου, ὅπως δι' αὐτῶν ἐμποδισθῶσιν οἱ Σάξωνες νὰ ἐπανέλθωσιν εἰς τὴν εἰδωλολατρίαν. Ἄλλοι δὲ λέγουσιν ὅτι τὰ δικαστήρια ταῦτα ἀνεφάνισαν πρῶτον τὸ 1216-1225, συστήνεντα ὑπὸ τοῦ Ἀρχιεπισκόπου τῆς Κολωνίας Engelbert. Ἰσως δὲ κατὰ πιθανώτερον λόγον βαθμυδὸν καὶ κατ' ὀλίγον ἐξ ἀρχαίων ἐθίμων ἀνεπτύχθησαν τὰ δικαστήρια ταῦτα οἷα παρίστανται κατὰ τὸν 16 αἰῶνα.

σκοπὸν ἔχοντα, τοῦλάχιστον κατὰ τὴν πρώτην αὐτῶν σύστασιν, τὴν ἐπανάρθωσιν καὶ ἐπίτασιν τῆς χαλαρωθείσης ποινικῆς ἐν Γερμανίᾳ δικαιοσύνης κατὰ τοὺς χρόνους ἐκείνους τῆς γενικῆς διαλύσεως τῆς ἐνότητος τῶν πολιτικῶν δεσμῶν. Πηγὴ μὲν καὶ ἑδρὰ αὐτῶν ἦν ἡ Οὐεστφαλία, αἱ δὲ συνεδριάσεις αὐτῶν ἐγίνοντο ἐν μεγίστῃ μυστικότητι· ὅθεν ἐκαλοῦντο τὰ δικαστήρια ταῦτα καὶ Οὐεστφαλικά καὶ μυστικά δικαστήρια. Ἐν τῇ γενικῇ ταραχῇ καὶ κοινωνικῇ ἀταξίᾳ, ἣτις ἐπεκράτει κατὰ τοὺς χρόνους τοῦ μεσαιωνικοῦ σκοτούς ἐν Γερμανίᾳ, τὰ δικαστήρια ταῦτα, ἅπερ ὡσαύτως καὶ ἐλεύθερα δικαστήρια ὀνομάζονται, ἀντικατέστησαν βαθμυδὸν τὰ ἐπισκοπικὰ καὶ αὐτοκρατορικὰ δικαστήρια, οὐχὶ ἄνευ καὶ τῆς συγκαταθέσεως τῶν Αὐτοκρατόρων, οἵτινες μετεχειρίζοντο πολλάκις τὰ δικαστήρια ταῦτα, τρομερὰ πανταχοῦ κατασταθέντα, ὅπως καταβάλλωσι δι' αὐτῶν τοὺς ἀφηνιάζοντας καὶ ἀπειθοῦντας ἰσχυροὺς βασιλούς τῆς αὐτοκρατορίας. Ὀλίγον κατ' ὀλίγον ὅμως τὰ δικαστήρια ταῦτα παρεξστράπησαν οὕτως, ὥστε τὸ μυστήριον εἰς τὸ ὁποῖον ἐκρύπτοντο ἐχρησίμευε τοῦ λοιποῦ ἀπακλειστικῶς ὡς ἐπικαλυμμα σκοπῶν καταχθονίων καὶ πράξεων στυγερωτάτων. Διὰ τοῦ ἀπείρου πλῆθους τῶν μελῶν αὐτῶν, ἅτινα πανταχοῦ ἦσαν διεσπαρμένα, τὰ δικαστήρια ταῦτα ἐπὶ πάσης τῆς Γερμανίας ἐξέτεινον τὴν ἀπεριόριστον αὐτῶν ἰσχύϊν. Ὅστις ἐν οἰκῇ ποτε χώρα τῆς Γερμανίας εἶχε τινα ἀπαίτησιν κατὰ τινος, καὶ παρὰ τοῖς συνήθεσι καὶ τακτικοῖς δικασταῖς ἤττατο, ἀκτέρευγεν ἀμέσως εἰς τὰ μυστικά δικαστήρια, ὅπως αὐτόθι κριθῇ μετὰ τοῦ ἀντιδίκου αὐτοῦ. Ἡ τρομερωτάτη αὐτῶν περίοδος ἦν ἡ δεκάτη τετάρτη καὶ δεκάτη πέμπτη ἑκατονταετηρίς· ὅθεν καὶ ἀπὸ τῆς ἐποχῆς ταύτης ἠγέρθησαν ἄπειροι ζωναὶ πανταχοῦ κατὰ τῶν δικαστηρίων τούτων, τὸ δὲ 1461 πολλοὶ ἠγεμόνες καὶ πολλὰ πόλεις τῆς Γερμανίας, εἰς ἃς προσήλθε καὶ ἡ Ἑλβετικὴ δίαυτα, διαφόρους ἐγχειρίσαν· ἐταιρίας ὅπως πάντα ἀδικούμενον ἰδίᾳ παρ' ἑαυτοῖς δικαιώσι, καὶ δι' αὐτοῦ ἐμποδίζωσι τὴν εἰς τὰ κρύφια δικαστήρια τῶν διαδίκων καταφυγὴν. Διάφοροι τάξεις τῆς Αὐτοκρατορίας ἀπήτησαν παρὰ τοῦ αὐτοκράτορος προστατευτικὰ διπλώματα κατὰ τῆς αὐθαρεσίας τῶν δικαστηρίων τούτων· αὐτοὶ δὲ οἱ αὐτοκράτορες πολλάκις, πλὴν εἰς μάτην, ἀπεπειράθησαν νὰ εἰσαγγέλωσιν εἰς τὰ δικαστήρια ταῦτα κανονισμοὺς περιοριστικοὺς τοῦ βιαίου καὶ αὐθαρέτου αὐτῶν, διότι τὰ δικαστήρια ταῦτα ἦσαν πολὺ καὶ αὐτῶν τῶν Αὐτοκρατόρων ἰσχυρότερα. Πρῶτον δὲ ἡ ἰσχὺς αὐτῶν καταλύθη, ὅτε ἐγένετο ἡ γενικὴ ἐν Γερμανίᾳ εἰρήνη, ὡργανίσθη δὲ δι' αὐτῆς ἐπικειστέρα τις διαδικασία, καὶ τέλος εἰσέχθη ὁ νέος ποινικὸς τῆς Γερμανίας νόμος· ὅθεν τὸ τελευταῖον μυστικὸν δικαστήριον, οὗ μνησίαν ποιεῖται ἡ ἱστορία ἔστι τὸ ἐν Κέλλνι τὸ 1568 συνεδριάσαν. Ἐκτὸς τῆς Οὐεστφαλίας ὑπῆρχον καὶ ἀλλαχοῦ μυστικά δικαστήρια ὡς π. χ. ἐν τῇ κάτω Σαξωνίᾳ καὶ ἐν αὐτῇ τῇ Ὁλλανδίᾳ· πλὴν ἡ ἰσχὺς τῶν ἐκτὸς τῆς Οὐεστφα-

λίαν μυστικῶν τούτων δικαστηρίων ἦτο σχετικῶς μικρά, διότι περιωρίζοντο ταῦτα ἀπλῶς ἐντὸς ὁρισμένου τινὸς κύκλου ἐνεργητικότητος. Περὶ τοῦ ἐσωτερικοῦ ὁργανισμοῦ τῶν δικαστηρίων τούτων ἐλάχιστα μόνον γνωρίζομεν. Ὁ ἀρχηγὸς ἐκάστου τοιοῦτου δικαστηρίου (*Stulherr*) ἦν συνήθως τις κύριος ἢ ἡγεμὼν, διευθύνων πάντα τὰ μυστικὰ μερικὰ δικαστήρια, τὰ ὑπὸ τὴν δικαιοδοσίαν τῆς χώρας αὐτοῦ κείμενα. Ὁ πρόεδρος τοῦ μυστικοῦ δικαστηρίου ἐκαλεῖτο ἐλεύθερος κύριος (*Frei graf*)· οἱ πάρεδροι αὐτοῦ οἱ καὶ τὰς ἀποφάσεις αὐτοῦ ἐπιψηφίζοντες καὶ ἐκτελοῦντες συνάμα, ἐλεύθεροι δικασταὶ (*frei schoffen*)· αἱ συνεδριάσεις αὐτῶν, ἐλευθέρων ἔργα (*frei dinge*)· ὁ δὲ τόπος τῶν συνεδριάσεων, ἐλευθέρων ἐδρῶν (*frei stuhl*). Τοιοῦτοι ἐλεύθεροι δικασταὶ ὑπὸ τῶν ἐλευθέρων κομητῶν διορίζεσθαι, ἦσαν πανταχοῦ τῆς Γερμανίας διεσπαρμένοι. Βεβαιῶσι δὲ ὅτι ὁ ἀριθμὸς αὐτῶν ὑπερέβαινε τὰς ἑκατὸν χιλιάδας. Διακρίνοντο δὲ μεταξὺ τῶν διὰ τινῶν μυστηριωδῶν σημείων καὶ συμβολικῶν λόγων, ἀγνώστων εἰς πάντας τοὺς ἀμυήτους· ὅθεν καὶ ἐκαλοῦντο οὗτοι γνωστικοί (*die wissenden*). Συνέδριε δὲ αὐτοὺς πρὸς ἀλλήλους φρικτὸς τις ὄρκος, διότι ὡμνουν ὅπως βοηθῶσι παντὶ σθένει τὸ ἅγιον δικαστήριον, ἀποκρύπτωσιν αὐτὸ ἀπὸ γυναικῶν καὶ τέκνων, ἀπὸ πατρὸς καὶ μητρὸς, ἀπὸ ἀδελφῆς καὶ ἀδελφοῦ, ἀπὸ πυρὸς καὶ ὕδατος, ἀπὸ παντὸς ὅ,τι ὁ ἥλιος φωτίζει καὶ ἡ βροχὴ ποτίζει, ἀπὸ παντὸς ὅ,τι κεῖται μεταξὺ ἡλίου καὶ γῆς. Ἡ ἀνεγνώριζον δὲ τὸν Αὐτοκράτορα ὡς ὑπέρτατον αὐτῶν ἀρχηγόν· ὅθεν καὶ κατὰ τὴν ἡμέραν τῆς στέψεως αὐτοῦ ἐν Ἀ-

κουῖς γράνω ἐμύουν αὐτὸν συνήθως εἰς τὰ μυστήρια, συμπεριλαμβάνοντες εἰς τοὺς γνωστικούς. Αἱ συνεδριάσεις τῶν δικαστηρίων τούτων ἦσαν δημόσιαι καὶ μυστικαί· αἱ πρῶται ἐλάμβανον χώραν τὴν ἡμέραν ἐν τῷ ὑπαίθρῳ· αἱ δευτέραι τὴν νύκτα ἐντὸς δασῶν ἢ ὑπογείων ἀπομεμονωμένων τόπων. Ἡ δὲ διαδικασία ἦν διάφορος κατὰ τὰς διαφόρους ταύτας ἡμερησίας καὶ νυκτερινὰς συνεδριάσεις. Τὰ ἐγκλήματα δὲ ἐρ' ὧν ἐδίκαζον τὰ μυστικὰ δικαστήρια ἦσαν, αἵρεσις, γυναικεία, βιασμός, κλοπὴ, ληστεία καὶ φόνος. Ἡ κατηγορία εἰσήγето διὰ τινος ἐλευθέρου δικαστοῦ, ὅστις ἄνευ τινος ἄλλης ἀποδείξεως, ἀπλῶς διὰ τοῦ ὅρκου αὐτοῦ ἐβεβαίωσεν, ὅτι ὁ δέινος οὗ κατηγορεῖ, ἐπραξε τὸ ἐγκλημα περὶ οὗ ὁ λόγος. Ὁ κατηγορούμενος τρίς προσεκαλεῖτο εἰς τὸ μυστικὸν δικαστήριον, διὰ μυστικῆς προσαρτήσεως τῆς κλήσεως εἰς τὴν θύραν τοῦ οἰκήματος αὐτοῦ ἢ εἰς ἄλλο τι μέρος γειτονικόν. Εἰ μὴ μετὰ τὴν τρίτην κλήσιν ἐνώπιον τοῦ δικαστηρίου παρίστατο, τότε συνήρχοντο οἱ δικασταὶ ἐν δημοσίᾳ συνεδριάσει καὶ προσεκάλουν αὐτὸς τὸν κατηγορούμενον· μὴ παρίσταμενον δὲ καὶ τότε, κατεδίκαζον ἐρήμην, καὶ παρεδίδωσαν τῇ ἰσχύϊ τοῦ μυστικοῦ δικαστηρίου. Δυνάμει τῆς ἀποφάσεως ταύτης ὁ ἐλεύθερος δικαστὴς ἀπαντῶν τὸν καταδικασθέντα, εἶχε δικαίωμα νὰ κρεμάσῃ ἐπὶ τινος δένδρου. Ἐν περιπτώσει δὲ ἀντιστάσεως ὁ δικαστὴς εἶχε τὸ δικαίωμα νὰ διασχίσῃ αὐτὸν διὰ τοῦ ξίφους, ὅπερ ἀποσπῶν ἀπὸ τοῦ πτωμάτος κατέλειπε παρὰ τῷ νεκρῷ πρὸς ἐνδειξιν, ὅτι δὲν ἔλαβεν χώραν φόνος, ἀλλ' ἐξετελέσθη ἀπόφασις τοῦ μυστικοῦ δικαστηρίου.